

קובץ

האור לחיים

שנה חמישית

מאמרים ושיחות
מזן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת שמות תשפ"ב

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
17:50	17:18	* 16:26	י-ם
17:45	17:14	16:23	ת"א
17:45	17:14	16:22	חיפה
17:49	17:18	16:27	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 16:06

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת שמות תשפ"ב

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אהרי"ך" - חומש שמות

1 ..... תכלית היסורים - לגדל את האדם

פניני אור החיים הקדוש:

4 ..... אמונה תמימה ועמידה בנסיון

פרשה למעשה:

8 ..... "וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ"

9 ..... דברים היוצאים מן הלב-נכנסים אל הלב

11 ..... כוח דיבורו של משה רבנו

12 ..... מי שיצליח לשלוף את המטה מגינתי יקח את ביתי לאישה

14 ..... ה' יתברך נמצא בתוך ליבו של כל יהודי ויהודי

16 ..... עימו אנוכי בצרה

17 ..... אמונת חכמים

18 ..... ועבור מה אדם נושך את רעהו ומדבר לשון הרע

20 ..... לא ידעתי את ה'

21 ..... ואני קירבת אלוקים לי טוב

23 ..... הפטנט החדש של יצר הרע

תכלית היסורים - לגדל את האדם

אתם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה" (בראשית טו, יג),
ובזכותם קיבלנו את התורה, שכן לא
היתה אפשרות לקבל את התורה ללא
הכניסה למצרים ותיקון הניצוצות
והנשמות שהיו
טמונים שם,
ובזכות אלו
שנכנסו למצרים
והיו צדיקים
כאבותיהם זכינו
לקבל את התורה.

כולנו מבינים,
שבכדי לכתוב
ספר תורה צריך
שיהיה קלף נקי, זך
וטהור, והקלף הזה
צריך להיות עמיד

בפני כל פגעי הזמן, כמו האוויר החום
והלחות, וככל שהקלף עובד טוב יותר
- כך עמידותו תהיה רבת שנים יותר.

אותן נשמות שירדו למצרים היו

ואלה שמות בני ישראל הבאים
מצרימה (שמות א, א).

כתב ה"אור החיים" הקדוש: "טעם
אומרו 'ואלה' בתוספת ו' - ללמד

עליהם כי כולם

צדיקים

כאבותיהם. 'ואלה'

מוסיף על

הראשונים, מה

ראשונים להם,

אברהם יצחק

ויעקב, צדיקים

עליונים - כמעשה

אבות עשו בנים".

כל אלה שבאו

למצרים היו

צדיקים גמורים,

כאבותיהם.

בכל הגלויות, עם כל

התלאות, החורבנות

והייסורים שעברנו

לכל אורך שנות הגלות,

נשארו מאמינים בני

מאמינים!

הצדיקים הללו ירדו לפרוע את שטר

החוב של אברהם אבינו, שהתחייב

בברית בין הבתרים: "יִדְעַ תִּדְעַ פִּי גֵר

יְהִי זְרָעָךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעִבְדוּם וְעָנּוּ

גזרה של שיעבוד והכנה לקראת כתיבת התורה עליהם, ולשם כך כדאי הכל! "כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר" (אבות ד, ח). אבא, אני מתייסר, קשה לי, אבל אין דבר, כי אני יודע את התכלית.

לאחר שכבר הועבדו דיים וקיבלו את התורה, בניהם יישארו לעולם שלמים באמונתם ובתורתם. בכל הגלויות, עם כל התלאות, החורבנות והייסורים שעברנו לכל אורך שנות הגלות, נשארו מאמינים בני מאמינים. הירידה למצרים עיבדה אותנו והכשירה אותנו להישאר עם ה' לנצח.

עלינו להיות מודעים לכך, שכניסה לתורה כרוכה לא אחת בייסורים, קושי ועוני, אם כך תגזור חוכמתו יתברך. "לעולם ישים אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול וכחמור למשאוי" (עבודה זרה ה ע"ב). אין מה לעשות זאת התורה שקיבלנו, "אין דברי תורה מתקמין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר: 'זאת

בבחינת ה'קלף' שעליו נכתב ספר התורה, ובכדי שיהיו ראויים לכתוב עליהם את התורה, הוצרכו להזדכך ולהיטהר טהרה עליונה מאוד. ובמצרים - כור הברזל - העבידום "בְּחֹמֶר וּבְלִבְנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בְּשֹׁדֶה" (שמות א, יד), הם עברו 'עיבוד' יסודי, תיקון אחר תיקון, עד שהיו ראויים לקבלת התורה וכתיבת התורה עליהם.

וכמו שהקלף לא יתאונן על המכות שנותנים לו ועל הכנסתו בתוך הרפש והטיט, כי יודע הוא את תכליתו ויעודו: "אני אזכה שיכתבו עלי את התורה הקדושה!" ולכן מוכן הוא בלב שלם ובנפש חפצה שישמיהו בתוך סיד, ויכו בו מכות נמרצות. "זה בסדר, מיישרים אותי לשם מילוי תכליתי ויעודי".

כך קיבלו גם האבות הקדושים את גזרת הגלות הקשה, בסבר פנים יפות, כי ידעו את הסוד הפנימי הטמון בגזרה. זו לא היתה גזרה סתם, כדי להציק ולייסר חלילה, אלא זו היתה

להיות מוכנים לזה, אבל בסוף הקב"ה עוזר ועושה ניסים ונפלאות מכל הכיוונים.

הנסיונות הם על כל צעד ושעל: באוכל, בכשרות המאכלים, בבגדים, באיזו דרך ללכת, היכן לגור - כל אלו נסיונות הם לאדם.

אדם צריך להיות מודע ומוכן לדברים אלו, מפני שהמשיכה בדורנו גדולה, בבחינת "וַתִּתְּפֹשֶׁהוּ בְּבִגְדוֹ" (בראשית לט, יב), ואחר כך הוא מתחרט על מעשיו אלף חרטות. ישנם בחורים שהיו מצויינים, כישרוניים, למדנים, אך לא עמדו בניסיונות.

הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאַהֲלִי" (ברכות סג ע"ב).

אדם צריך להיות מוכן למות למען לימוד התורה. אתה מוכן? בכבוד, יכול אתה להיכנס ללימוד תורה, תגדל ותצליח, אתה תהיה ספר תורה חי. זוהי הדרך היחידה לקבל את התורה, אין דרך אחרת.

אדם שבא לתורה, צריך לדעת שנכוננו לו נסיונות לא פשוטים. יכול להיות שלא תהיה משכורת, לא תמיד יהיה לו ולבני ביתו מה לאכול, וצריכים

להצלחה ברוחניות ובגשמיות
יוכל בן אילנית

אמונה תמימה ועמידה בנסיון

לא די לכתב: "וַיְהִי כֹל נֶפֶשׁ יִצְאֵי יִרְדָּה
יַעֲקֹב שְׁבַעִים נֶפֶשׁ?"

ג. מה באה התורה לחדש באמרה:
"וַיֹּסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם", וכי לאו מילתא
דפשיטא הוא?

ביאור הדברים - אומר ה"אור חיים"
הקדוש - נראה, על פי מה שאמרו
חז"ל (סוטה לו ע"ב): ראוי היה יוסף לצאת
ממנו י"ב שבטים, כדרך שיצאו מיעקב
אביו, שנאמר (בראשית לו, ב): "אֵלֶּה
תִּלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף", והטעם לכך שלא
זכה להעמיד כי אם ב' שבטים -
אומרת הגמרא שם - הוא משום
שפגעה בו אותה "פגע רע" [כלשון
ה"אור החיים"], אשת פוטיפר,
שבעטיה "וַיִּפְּאוּ זְרַעֵי יַדָּיו", והוא איבד
עשרה שבטים כמניין עשר אצבעות
ידיו.

למדנו, שזולת סיבה זו, היה יוסף זוכה
ומעמיד י"ב שבטים ולא שנים בלבד.

וַיְהִי כֹל נֶפֶשׁ יִצְאֵי יִרְדָּה יַעֲקֹב שְׁבַעִים
נֶפֶשׁ וַיֹּסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם (שמות א, ה).

כותב ה"אור החיים" הקדוש:

"צריך לדעת למה אמר, 'ויהי לשון
צער, ואם על הגלות אין זה מקום הדבר.
גם צריך לדעת אומרו 'כל'. עוד למה
הוצרך לחזור להודיע מניין יוצאי ירד
יעקב וכבר השמיענו וידענום. עוד מה
הודעה זו כדבר חדש 'ויוסף היה
במצרים' וגו'".

ה"אור החיים" הקדוש מתעכב על
כמה דקדוקים בפסוק:

א. חז"ל (מגילה י"ב) לימדונו כלל, שכל
מקום שנאמר "וַיְהִי" - אינו אלא לשון
צער. יש להבין מדוע נאמר כאן לשון
צער? ואין לומר שהסיבה לכך היא
משום הגלות, שאנו ניצבים בפרשתנו
בפתחה, שהרי עדין לא התחילה גלות
זו, ואין כאן המקום לנקוט לשון צער
בעטיה.

ב. עוד יש לדקדק בלשון "כל", מדוע

להדגיש שעם ישראל יכול היה להיות יותר גדול. והדגשת התורה: "וְיוֹסֵף הָיָה בְּמִצְרָיִם" לא באה לציין עובדה, שהרי כבר ידענו זאת מספר בראשית, אלא ליישב את השאלה מדוע "וַיְהִי", מה צער הוא זה שיוצאי ירך יעקב הם שבעים נפש ולא יותר? והתשובה: מכיון ש-"וְיוֹסֵף הָיָה בְּמִצְרָיִם", והתגלגל כל סיפור אשת פוטיפר, לכן היה מספר יוצאי ירך יעקב רק שבעים נפש ותו לא.

עם כל זאת, רואים אנו כי יוסף הצליח לעמוד בקדושתו.

כאשר באים אחי יוסף אל יעקב אביהם ומספרים לו: "עוד יוסף חי וְכִי הוּא מְשַׁלַּח בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם", מספרת התורה שם (בראשית מה, כו): "וַיִּפֶּגַע לְבָבוֹ כִּי לֹא הָאֵמִין לָהֶם". יש להבין, וכי יעקב אבינו חשד בבניו שהם מספרים לו

זהו שאמרה תורה: "וַיְהִי" - לשון צער. ועל מה הצער? - על "כָּל נַפְשׁ יִצְאֵי יָרֵךְ יַעֲקֹב". התורה מצטערת על כך שיוצאי ירך יעקב היו מועטים, ולא היה בין כולם כי אם שבעים נפש ולא שמונים.

הטעם לכך שהיו רק שבעים, הוא משום ש-"וְיוֹסֵף הָיָה בְּמִצְרָיִם", ושהותו שם בבית פוטיפר, היא שגרמה לכך. לולי זאת היה זוכה יוסף להעמיד עוד עשרה שבטים, והיו בני יעקב שמונים נפש, שמונים ענפים.

אם היה יוסף זוכה להעמיד גם הוא י"ב שבטים, כמו שזכה יעקב אביו, היה עם ישראל עם אחר, המהלך איתו היה מהלך אחר, וכל הגלות היתה נראית בצורה שונה לגמרי מכפי שהיתה במצבו, ובגודלו העכשווי.

מעתה התיישבו כל הדקדוקים: לשון הצער "וַיְהִי" מובן, והמילה "כָּל" באה

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
 זיווג הגון, רפואה שלימה
 או להבדיל, לעילוי נשמה
 לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

דבר שאינו נכון?

בראשית את מנינם של בני יעקב, חוזרת התורה ומדגישה שכולם היו שווים במעלתם, כל בני יעקב, ואף יוסף ובניו היו עמהם באותה דרגה, אף כי "יוסף הָיָה בְּמִצְרַיִם". הגם שלכאורה היה מקום לחשוב כי יש שינוי ביניהם, שהרי האחים שהו כל השנים הללו במחיצת יעקב אבינו, וקיבלו ממנו את כל התורה שלמד בבית שם ועבר, ואילו יוסף היה בכל אותן שנים במקום הטומאה, במצרים, ואולי נדבק בו משהו מטומאת מצרים - על זה מספרת התורה כי "כָּל נַפְשׁוֹ, כל צאצאי יעקב אבינו, שווים במעלתם ובקדושתם.

ללמדנו, כי אדם הדבק בקדושה ועומד בנסיון - זוכה להידבק בשכינה, ומעלתו גבוהה עד מאוד. וגם אם אולי חסר היה ליוסף הצדיק מהלימוד שלמד עם אביו, מכל מקום עצם זה שעמד בנסיונות הקשים, ושמר על קדושתו וטהרתו, היה בכך כדי להשוות אותו במעלתו לאחיו, שבטי

י-ה.

ברם המשמעות של "יוסף חי" אצל יעקב אבינו, אינה חיים גשמיים, כי אם חיים רוחניים. כאשר בני יעקב מספרים לאביהם שיוסף מושל בכל ארץ מצרים, מיד מתעורר בו החשש, שמא ירד ממדרגתו הרוחנית, אם כן מבחינת יעקב אבינו יוסף אינו "חי". רק כאשר משכנעים האחים אותו כי יוסף נותר בצדקותו ובקדושתו, או אז - "וַתְּחִי רוּחַ יַעֲקֹב אֲבִיהֶם" (בראשית מה,

כז).

יעקב אבינו אומר בפגישתו עם יוסף: "אֲמוּנָתָה הִפְעֵם אַחֲרַי רְאוּתִי אֶת פְּנֵיךָ פִּי עוֹדֶךָ חַי" (שם מו, ל). הוא מוכן למות, לאחר שנוכח לראות כי יוסף אכן נשאר קדוש וטהור. כי זו המעלה הגדולה של האדם מול בורא עולם, להישאר חי בתוך הטומאה. "וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים פְּלִגְתֶּם חַיִּים" (דברים ד, ד).

לכן בפרשתנו חוזרת התורה ומספרת כי "כָּל נַפְשׁוֹ יִצְאִי יָרֵךְ יַעֲקֹב שְׁבָעִים נַפְשׁוֹ". אף שכבר קראנו בספר

את המאזנים שלו, וכך אמר: "ריבוננו של עולם, המשקל הזה יעיד עד כמה אני זהיר לשקול כדין, שלא תהיה איפה ואיפה, וחלילה לא יהיה אפילו חשש קל שבקלים לגזל. ועתה, בזכות זה שאני מתאמץ כל כך לשקול כדת וכדין, מבקש אני ממך, ריבוננו של עולם שתתאמץ למען עמך ישראל ותוריד גשמים".

אך כילה אותו ירקן את תפילתו, התקדרו השמים בעבים וגשם החל ניתך ארצה.

הנה לנו עד כמה חשובה בעיני השי"ת אמונה תמימה של יהודי. עמידתו בנסיון הקשה של גזל, היא זו שגברה על תפילותיהם של תלמידי חכמים וצדיקים.

מי שזוכה להתקרב לשכינה, לדבוק באמונה ולעמוד בנסיון, מעלתו גדולה מאין כמוה, וזה מה שהשי"ת דורש מאיתנו.

המעשה הבא התרחש בזמנו של אחד מגדולי הראשונים, רבי שלמה בן אדרת, הרשב"א.

באחת השנים היתה בצורת קשה, לא ירדו גשמים. כל התפילות לא הועילו לבקוע את הרקיע, ועצירת הגשמים נמשכה.

לילה אחד חלם הרשב"א חלום, שיש מוכר ירקות בעיר, ואם הוא יתפלל, אזי ירדו גשמים. הרשב"א היה בטוח שזמן הסתם מדובר בצדיק נסתר, אחד מל"ו צדיקים, וביקש שיביאוהו לפניו. התברר שמדובר ביהודי מן השורה, שבקושי ידע לקרוא, וככל שניסה הרשב"א לשכנעו לגלות כי הוא צדיק נסתר, התעקש הלה לומר לו כי בסך הכל הוא מוכר ירקות.

אמר לו הרשב"א: "מבקש אני ממך שתתפלל לקב"ה שיוריד גשמים".

הלך אותו ירקן לחנותו, הביא משם

”זכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ”

את עם ישראל אי אפשר לכלות גם אם ישלחו אותם למשרפות ולתאי הגזים! נהפוך הוא: ”וְכַאֲשֶׁר יַעֲנוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ” (שמות א, יב). כל הצרות, הגזרות והפורענויות רק חישלו את העם היהודי וחיזקו אותו!

לעיתים אדם עומד בפני נסיון. קשה לו, הוא סובל. ואז הוא נוטה ליפול ברוחו, להתייאש, להרגיש כאילו לא רוצים אותו... אדרבה, עליו להתחזק, להבין ולדעת שמתוך ה”מכות” תצמח ישועה גדולה יותר. אם רק ישכיל להרכין ראש ולקבל את היסורים באהבה, יתקיים בו ”וְכַאֲשֶׁר יַעֲנוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ”. גם העור במהלך עיבודו עובר מסכת של יסורים, שדווקא בגינם זכה שיכתב עליו ספר

וְתִרְדַּ בַּת פְּרָעָה לְרַחֵץ עַל הַיָּאֵר (שמות ב, ה).

חז”ל התקשו, וכי לא היו לה מספיק בריכות מים בארמון המלוכה לרחוץ בהן, עד שהוצרכה ללכת לרחוץ ביאור שורץ הדגים?

אלא, אמרו חז”ל (מגילה יג ע”א): ”שירדה לרחוץ מגלולי בית אביה”.

בתיה בת פרעה החלה להתחקות אחר סוד קיומו של העם היהודי. היא שמה לב לתופעה מופלאה: מעבידים את היהודים בפרך, משליכים את ילדיהם ליאור, משקעים אותם באבני הבניין, מכים וחובלים בהם - ועם ישראל חי וקיים! היא הבינה, מתוך כך, שעם ישראל הוא עם נצחי, ורצתה להצטרף אליו!

להצלחה ברוחניות ובגשמיות
נתן בן רבקה

השוואה האיזומה, עומד תחת מטחי
אש ופצצות מרגמה, קטיושות,
סכינים ומחבלים מתאבדים - חי
וקיים!

בתייה בת פרעה התפעלה מהעם הזה
ורצתה להצטרף אליו. ואכן, "ירדה
לרחוץ מגלולי בית אביה".

תורה, שכולם יקומו לכבודו וינשקוהו.
אומות שלמות ואימפריות, שחלשו
על עולם ומלואו, ולא סבלו אלפית
שבאלפית מסבלו של העם היהודי -
נכחדו ועברו מן העולם. היו - ואינן!
ואילו עם ישראל, עם קטן ולמוד סבל,
שעבר את שיעבוד מצרים, עבר את
מסעי הצלב והאינקוויזיציה, עבר את

דברים היוצאים מן הלב - נכנסים אל הלב

זה אכן לא היה קולו של תינוק - אלא
קול חזק ועבה, כמו של נער גדול.

מעשה דומה על קול, שלא היה קול
רק של אדם אחד, ארע בימי רבי
יהושע צייטלס משקלוב, המכונה
השר מאושיצה.

בתקופה זו סבלו היהודים צרות שונות
ומשונות מדוכס שונא ישראל שהצר
להם. מוחו הקודח היה ממציא ללא
הרף חוקים והגבלות, שכל מטרתם
להציק ליהודים שנואי נפשו.

וּתְפַתַּח וּתְרַאֲהוּ אֶת הַיֶּלֶד וְהִנֵּה נֶעֶר
בְּכָה (שמות ב, 1).

פירש רש"י: "וְהִנֵּה נֶעֶר בְּכָה - קולו
כנער".

כשפתחה בתיה בת פרעה את התיבה,
ושמעה קול נער בוכה, לא הבינה כיצד
יתכן הדבר? הלא לפניו תינוק, ואיך
יוצא ממנו קול של נער?

אלא, שקולו של משה רבנו ע"ה לא
היה קול שבקע מפיו - אלא קולם של
כל ילדי ישראל שנזרקו אל היאור! קול

עד מהרה התקבל מארמון המלוכה מכתב תשובה, ובו תאריך ושעה שבהם תאות המלכה לפגוש את חברי המשלחת היהודית ולשמוע את אשר בפיהם.

בהגיע הזמן המיועד התייצבו כולם. השר מאושיצה פתח ותיאר בפני המלכה בנימוס ובדרך ארץ את הצקותיו של הדוכס, ואת הגזרות שהוא גוזר עליהם חדשות לבקרים. תוך כדי הדברים החל קולו לעלות ולהתלהב, עד שהחל לצעוק ממש.

בשלב זה עצרה אותו המלכה, ואמרה: "התחלת את דבריך בנימוס גדול, ופתאום הפכת את סגנוןך והתחלת צועק בקול גדול, שאינו מקובל ואינו יאה לבית המלוכה".

אמר לה: "אני לא מדבר ולא צועק.

הצורה היחידה שבה הצליחו להתמודד איתו ועם גזרותיו, היו מתנות שונות שהקפידו לשלוח אליו. השוחד עשה את תפקידו נאמנה, ועיזר במקומות שהיה צריך לעור. אך פעם אחת פקעה סבלנותם, והם ישבו לטכס עצה, כדי למצוא לענין פתרון שיספיק לטווח ארוך.

קם רבי יהושע צייטלס והציע, לשלוח מכתב למלכה, ובו תלונה חריפה נגד אותו דוכס. שמע ועד הקהילה והתנגד, כי חשש שלא ימצא אדם שיהיה מסוגל לעמוד לפני המלכה ולדבר בשפה ברורה וצחה. בסופו של דבר התחייב השר מאושיצה עצמו לקבל עליו את האחריות לענין, ולייצג בעצמו את המשלחת. בהסכמת כל חברי הועד נשלח אל המלכה מכתב, ובו בקשה להתקבל לפגישה עימה.

להצלחה ברוחניות ובגשמיות

איתי בן זרד

תושבי המקום, ולעקוב אחרי פנקסי ניהול החשבונות של אותו דוכס. השר בדק ומצא מעשי שחיתות רבים, מלבד עדויות שונות שאסף על התנהגותו הנלוזה של אותו דוכס. כשהודיע על כך למלכה, היא פיטרה אותו מיד, ומינתה במקומו את השר מאושיצה.

קול זה שאת שומעת אינו קולי, אלא קולם של היהודים הסובלים מעינוי ומצער. קולם ואנחותיהם מן הצרות הקשות הם שבוקעים מתוך גרוני!.

ניכרים דברי אמת, ודבריו היוצאים מן הלב נכנסו לליבה של המלכה. היא הורתה לשר הצבא, שהיה נאמן עליה, ללכת לחקור ולדרוש את הענין בקרב

כוח דיבורו של משה רבנו

אִישׁ עֲבָרִי מֵאֶחָיו" (שם, יא), נאמר: "וַיֵּדֹא אֶת הַמְצָרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַחֹל" (שם, יב).
אומרים על כך חז"ל (מדרש תנחומא שמות ט): "שהרגו בשם המפורש".

אחד משמותיו של הקב"ה הוא שם שבראשי תיבות נקרא "תכה". השם הזה נמצא בקריאת שמע, כמה פעמים בתפילת העמידה, וכן ב"ובא לציון". מי שיודע לכוון בשם הזה - יכול להרוג באמצעותו שונאים הבאים עליו להורגו.

הִלְהַרְגֵנִי אֲתָהּ אֵמַר פְּאֶשֶׁר תִּרְגַּתְּ אֶת הַמְצָרִי (שמות ב, יד).

לכאורה יש להבין, מהיכן הסיק האיש המכה שמששה רבנו רוצה להרוג אותו, והרי משה רבנו בסך הכל שאל אותו: "לָמָּה תִּפְּהָ רַעְדָּ" (שם, יג).

זאת ועוד, מה הכוונה "הִלְהַרְגֵנִי אֲתָהּ אֵמַר", הרי לא הורגים מישהו באמירה!

התשובה לזה היא: ביום הראשון, כשמששה רבנו ראה "איש מצרי מכה

כלומר: לשם מה השתמשת במילה "תכה"? האם אתה רוצה להשתמש בה שוב, ולהרוג אותי באמצעותה, כשם שהשתמשת בה אתמול כדי להרוג את המצרי?

"וַיֵּרָא מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר אָכֵן נֹדַע הַדָּבָר" (שם, יד): נודע הדבר שיכול אני להרוג בשם הזה, ועלי לברוח.

משה רבנו ידע את הכוונה של השם הזה - "תכה" - והשתמש בו כדי להרוג את האיש המצרי.

ביום השני, כשראה משה רבנו: "שָׁנִי אֲנִישִׁים עֹבְרִים נֹצִים" (שמות ב, יג), והוא פונה ושואל את הרשע: "לָמָּה תִּכֶּה רֶעֶף", השיב לו הלה: "הֲלֹהָרְגִנִי אֶתָּה אִמַּר כְּאֲשֶׁר הִרְגַתְּ אֶת הַמִּצְרִי",

מי שיצליח לשלוף את המטה מגינתי יקח את ביתי לאישה

שבכולן היתה ציפורה, כמו שרואים בפרשת בהעלותך (במדבר יב, א) מרים ואהרון דיברו "על אדות הָאִשָּׁה הַכִּשִּׁית אֲשֶׁר לָקַח פִּי אִשָּׁה כְּנִשִּׁית לָקַח". אומר שם התרגום: "אֶתְתָּא שְׁפָרְתָּא", כלומר - אישה יפה. היתה ציפורה יפת תואר, וכונתה "אִשָּׁה הַכִּשִּׁית" כדי למנוע עין הרע מן הבריות, כדרך שנוהגים בני אדם שאינם רוצים שתהיה עין הרע על ילד

וַיִּתֵּן אֶת צִפּוֹרָה בְּתוֹ לְמֹשֶׁה (שמות ב, כא).

בגינתו של יתרו היה תקוע מטה, אשר בראשו אבן יקרה מאוד. מטה זה הועבר מבריאת העולם מיד אל יד, עד שהשיגו יתרו, ותקע אותו בגינתו. אלא שלאחר שהניח אותו שם, לא יכול היה עוד יתרו להוציאו משם. ככל שניסה - לא עלה הדבר בידו.

ליתרו היו בנות יפות תואר, והיפה

ומעשה שהיה כך היה:

שתי בנות יהודיות נולדו במצרים, ונאבדו להוריהן. באחד הימים טייל פרעה ביחד עם יתרו, היועץ הראשי שלו, והנה ראו ילדות קטנות, יפות מאוד וחכמות מאוד.

מיד החליטו שכל אחד מהם יקח לו בת אחת ויגדל אותה בביתו. את בתיה לקח פרעה, וגדלה כביתו, ואת ציפורה לקח יתרו, והיא היתה לו כבת.

מעניין, כי גורלן של שתיהן היה קשור במשה - בתיה בת פרעה הצילה את משה רבנו מטביעה ביאור, ואילו את ציפורה בת יתרו לקח משה לאישה.

יפה תואר, וקוראים לו 'כושי'.

אמר יתרו לכל השרים והאנשים החשובים שרצו להתחתן עם ציפורה, שהוא יתן את ביתו רק לאדם שיצליח להוציא את המטה הנטוע בגן.

כולם הביאו מכושים וטוריות, וניסו בכל כוחם לשלוף את המטה, אך איש לא הצליח. בסופו של דבר בא משה רבנו, גם הוא ניסה את מזלו, והנה - הוא שלף את המטה בקלילות, כפי ששולפים ירק מן הקרקע. מיד נתן לו יתרו את ציפורה ביתו לאישה.

בחז"ל (עין מדרש תלפיות עמ' קיב) מובא, שלמעשה ציפורה היתה יהודיה,

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
 זיווג הגון, רפואה שלימה
 או להבדיל, לעילוי נשמה
 לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

ה' יתברך נמצא בתוך ליבו של כל יהודי ויהודי

נראה שכל כולו נעשה שלהבת של קדושה וטהרה, "אֵשׁ תָּמִיד תִּנְקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכָּבֵה" (ויקרא ו, 1).

הבה נשנס מותנינו ונקרב את אחינו, נכין מקומות שיוכלו להכיל את כל אותם הצובאים על פתחינו מדי יום ביומו מכל אזורי הארץ, מהצפון, מהדרום ומהמרכז, וזו תהיה הכנה הטובה ביותר להתגלות האור הגדול, האור הגנוז של משיח צדקנו שיתגלה בקרוב.

עלינו לדעת כי סדר הדברים יהיה כסדר הבקשות הנאמרות בתפילת שמונה-עשרה: בתחילה - "השיבנו אבינו לתורתך, וקרבתנו מלכנו לעבודתך", "חנן המרבה לסלוח", ורק לאחר מכן מגיעה התפילה על הגאולה - "גואל ישראל".

כי גאולת ישראל תלויה בתשובה, כפי שכותב הרמב"ם בהלכות תשובה (פרק ז הלכה ה): "כל הנביאים כולם ציוו על התשובה, ואין ישראל נגאלים אלא

וַיֵּרָא מְלֹאךְ ה' אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בָּעַר בְּאֵשׁ וְהַסֵּנֶה אֵינְנוּ אֲפֹל, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְדָּה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הַמּוֹרָאָה הַגָּדֹל הַזֶּה מִדּוּעַ לֹא יִבְעַר הַסֵּנֶה (שמות ג, ב).

יש שפרשו את הפסוקים בדרך רמז, שהם נאמרו על תקופתנו, תקופת עקבתא דמשיחא.

משה רבנו היה מתפלא ואומר: 'איך יתכן שהסנה איננו נשרף, על אף אש התאוות הבוערות בעולם, אש של תרבות אירופה הארורה שהחשיכה חלק גדול מעמנו, ולקחה אותם בשבי התאוות. מדוע, אם כן, לא יבער הסנה?'

התשובה לכך היא: "וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹקִים מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה" (שם, ד) - הסנה איננו נשרף משום שה' יתברך נמצא בתוכו, נמצא בתוך ליבו של כל יהודי ויהודי. "מִים רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאֵהָבָה" (שיר השירים ה, ז), את אותו ניצוץ קדוש. עלינו רק להדליקו ואז

אנו רואים בחורים ומבוגרים עוזבים את כל תענוגי העולם הזה המדומים, עוזבים משכורות גבוהות, כדי להידבק בקודשא בריך הוא ותורתו.

שואלים אותם קרוביהם: "מי יפרנס אותכם? מי יכלכל אותכם? איך תוכלו לחיות? איך תקימו את משפחותיכם?"

אכן, על אותם חוזרים בתשובה נאמר: "לְכַתְּבָהּ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה", הם חוזרים כביכול למדברות, לשממות, ללא פרנסה, ללא מקור מחיה, אבל הם יודעים לאן הם שבים, הם שבים לאותו אור הגנוז בתורתנו הקדושה, הם שבים לאותם "דְּרָכֶיהָ דְּרָכֵי נְעִים וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם" (משליג, י), "עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתַמְכֶיהָ מְאֹשֶׁר" (שם, שם יח), "נֶעַר

בתשובה, וכבר הבטיחה התורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן, ומיד הם נגאלים", והם דברי הגמרא (יומא פו ע"ב): "גדולה תשובה שמקרבת את הגאולה".

מדברים הרבה על קירוב רחוקים, אבל העיקר הוא המעשים, אין המדרש עיקר אלא המעשה (ויקרא רבה טז, ה).

ירמיהו הנביא מתנבא ואומר (ב, א-ב): "וַיְהִי דְבַר ה' אֵלַי לֵאמֹר, הֲלֹךְ וְקִרְאתָ בְּאֶזְנֵי יְרוּשָׁלַם לֵאמֹר, פֹּה אָמַר ה' זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעִנִיךָ אֶהְבֵּת פְּלוּלֹתֶיךָ לְכַתְּבָהּ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה".

מילים אלו של הנביא ירמיהו אינם מכוונים רק לאותו דור של יוצאי מצרים בלבד. אנו שומעים אותם, חשים אותם ורואים אותם מול עינינו.

להצלחה ברוחניות ובגשמיות

דמי בן אסתר

התועים, לשנס מותנים, ללכת מעיר לעיר, מכפר לכפר, ממושב למושב ומשכונה לשכונה, ללמד תורה לישראל. העם צמא לדבר ה', "צִמְאָה לְךָ נַפְשֵׁי כָמָה לְךָ בְּשָׂרֵי" (תהלים סג, ב).

הִיִּיתִי גַם זְקֵנָתִי וְלֹא רָאִיתִי צְדִיק נִעְזֵב וְזָרְעוֹ מִבְּקֶשׁ לָחֶם" (תהלים לו, כה).

הגיעה העת והשעה לעשות מעשים, ומעשים של ממש! לקרב את אחינו

עימו אנוכי בצרה

מקרוב.

כשרואה הקב"ה כי סר לראות, הוא מתגלה לפני משה, קורא אליו מתוך הסנה ואומר לו: אתה יכול לראות שאף על פי שהכל בוער, ויש צער ויסורים, מכל מקום האש אינה אוכלת, כל זאת משום שאני נמצא שם - אני בתוך הסנה, ואני הוא השוכן בתוך עם ישראל.

האם חשבת שעם ישראל היו יכולים לשרוד צרות כאלו?! ודאי לא. בדרך הטבע עליהם להתכלות כמו שאר העמים, אבל מאחר שאני נמצא בתוכם ושמי בקרבם הם נותרים חיים וקיימים.

וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בֹּעֵר בְּאֵשׁ וְהַסֵּנֶה אֵינְנוּ אֶפְלָ (שמות ג, ב).

הפלא שראה משה רבנו - של סנה בוער באש אך לא נשרף ונאכל היה מראה על-טבעי. על פי דרך הטבע, אש בוערת היא אוכלת.

אמר משה: "אֶסְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֵת הַמְרָאָה הַגְּדֹל הַזֶּה" (שם, ג) - הסנה הזה דומה לעם ישראל. אך טבעי היה שאחרי יסורים, עבודה קשה, חומר ולבנים וכל עבודה בשדה, יכלו עם ישראל ולא ישארו בעוצמתם ובדעתם. אך הדבר הזה לא קורה. הסנה הזה, הבער באש ואיננו אֶפְלָ, הוא משהו מיוחד, מראה גדול שרק עם ישראל דומה לו, ועלי לראות אותו

אמונת חכמים

כאשר אמר כן עשה. תיקן סעודת מלכים והזמין אליה את כל גדולי החכמים, לסעוד בחברת האורח הצדיק.

מנהגו של רבי יעקב זצ"ל היה לאכול את הדג בידי ולא במזלג [ורמז לדבר - 'דג' הים בְּיָדְכֶם נִתְּנוּ" (בראשית ט, ב) - הדגים בידכם וכך תאכלו אותם. וטעם נוסף, כיון שבדג ישנן עצמות חדות, ובעזרת היד ניתן יותר להרגיש בהן ולהסירן], ואילו באלג'יר, שהיתה מדינה יותר מודרנית, היו אוכלים בסכין ובמזלג.

אשת העשיר, שהיתה בת מלכים ולא קרובה כל כך אל החכמים, רצתה לראות את פני הרב הדגול המתארח בביתם, ובשעה שהתחילו לאכול נכנסה לפתח החדר ולפליאתה ראתה את הרב אוכל את הדג בידו. המחזה היה מוזר בעיניה, מעולם לא ראתה כדבר הזה, ומתוך פזיזות פלטה כמה מילות בזיון על הרב: "מי זה הרב הזה?

וַיֹּאמֶר אֵלָיו ה' מַה אֶה בְּיָדְךָ וַיֹּאמֶר מִטָּה. וַיֹּאמֶר הַשְּׁלִיכֵהוּ אַרְצָה וַיִּשְׁלַכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנַחֵשׁ (שמות ד, ב-ג).

ה'אביר יעקב' הצדיק המלוב"ן רבי יעקב אבוחצירא זצ"ל היה דורש על פסוק זה:

האיש היהודי משול למטה. כל זמן שהוא ביד הצדיק, כל זמן שהוא קשור לצדיק - בכוחו לעשות נפלאות ולחולל אותות ומופתים: לבקוע את ים סוף וכו'. אבל בשעה שנזרק לארץ, כשעוזב את הצדיק - מיד הופך הוא להיות נחש, נושך את אחרים ומכיש בהם.

רבי יעקב זצ"ל, צדיק גדול היה ומלומד בניסים. אחד מאותם ניסים התרחש כאשר הגיע לאלג'יר. כולם הכירו את גדולתו ויצאו לקראתו, ואחד מעשירי המקום הודיע כי הוא יארח את הרב בביתו, ויערוך סעודת מלכים לרגל בואו של הרב.

הדבר הזה. הלך העשיר בלב כבוד לרבי יעקב, נפל לרגליו והתחיל מבקש מהרב בבכי שיחוס וירחם על אשתו, ויתפלל עליה שתתרפא.

הרב מחה על חוסר הכבוד לחכמים מצד בעלת הבית, וברך אותה שתתרפא לאחר שיגיד לה שמכאן והלאה תזהר יותר בכבוד חכמי ישראל ותלמידי חכמים "שְׁעֵקִיצְתָּם עֵקִיצַת עֶקְרָב וְנִשְׁיִכְתָּם נִשְׁיִכַת נָחָשׁ" (אבות ב, י). הלך העשיר ואמר לה את הדברים, ומיד חזרה למצבה הראשון, בכתה וביקשה סליחה על טעותה.

כמו כלב אוכל", ובאותו רגע שאמרה זאת - התחילה לנבוח כמו כלב.

רעש הנביחות הפריע לחכמים לשמוע את דברי תורתו של רבי יעקב וביקשו להשתיקה, אך ללא הועיל. היא המשיכה לנבוח.

העשיר, שכבר לא יכול היה לסבול את הרעש המטרד, ניגש בעצמו לסלק משם את ה"כלב", והנה הוא רואה נגד עיניו את אשתו, שהיא הנובחת ככלב.

בני הבית סיפרו לו את כל הסיפור, שהיא דיברה על הרב ומיד קרה לה

ועבור מה אדם נושך את רעהו ומדבר לשון הרע

נושך? לאיזה צורך אתה ממית אדם? הוא השיב: ועבור מה אדם נושך את רעהו ומדבר לשון הרע? הרי אין לו כלום מכך! מדוע אליו אינכם באים בשאלה?

המטה שהפך לנחש בא לרמוז למשה

וַיֹּאמֶר אֱלֹדוֹ ה' מֶה זֶה בְּיָדְךָ... וַיְהִי לְנָחָשׁ (שמות ד, ג).

נשיכת הנחש אינה גורמת לו לשום הנאה. הוא אינו מרגיש בה טעם אחר משאר המאכלים שבאים לחכו, אם כן - הקשו לנחש - לשם מה אתה

לתקן את עצמך, ומיד "ויבא ידו
בתיקון... והנה ידו מצרעת כשילג" (שם,
ו). הצרעת היא העונש והתיקון על עוון
לשון הרע והוצאת שם רע.

ואז אומר לו הקב"ה: "השב ידך" -
קבל עליך תשובה גמורה וחזור בך.
לאחר שעשה כן, ראה את ידו שבה
כבשרו.

את שני האותות הללו מורה לו הקב"ה
להראות גם לעם ישראל.

מפני מה? כדי להראות לישראל את
חיבתם לפני המקום, ואת ההערכה
שרוחש להם הקב"ה על כך שיש בהם
עדיין את האמונה שנטעו בהם
אבותיהם. שידעו כי משה היה סבור,
שלא יאמינו לו, אבל הקב"ה לא
הסכים עימו.

רבנו, שיצא מפיו שמץ של לשון הרע
על כלל ישראל.

משה רבנו אמר "והן לא יאמינו לי"
(שם, א) - אומנם כוונתו לא היתה לרמוז
על קוצר המשיג, אלא על המושג,
כלומר בו עצמו. הם יכולים להשיג,
אבל אני לא ראוי לכך, ולכן הם לא
יאמינו לי.

לא שלא יאמינו, אלא לא יאמינו לי.
ואילו ידבר הקב"ה איתם, ודאי יאמינו
לו.

עם כל זאת - נחשב לו הדבר כלשון
הרע, ונהפך לו המטה לנחש.

"וינס מטה מפניו" (שם, ג) - משה מיד
הבין שטעה באמירה זו, אך הקב"ה
מוסיף ואומר לו: לא מספיק להבין,
דיבור לשון הרע צריך גם תיקון. עליך

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

לא ידעתי את ה'

שוטה. יצא הכהן חוץ למדינה, הלך העבד חוץ למדינה לבקש את רבו, הגיע לבית הקברות, התחיל צווח לבני אדם שעומדים שם: 'ראיתם בכאן רבי?' אמרו לו: 'ולא כהן הוא רבך?'; אמר להם: 'הן'. אמרו לו: 'שוטה, מי ראה כהן בבית הקברות, מה למלך בבית המטבחים, מה לכהן בבית הקברות!' כך אמרו משה ואהרן: אלוהות אלו שאתה אומר, מתים הם, אבל אלוקינו הוא אלוקים חיים ומלך עולם."

הנמשל: פרעה השוטה "מחפש" את האלוקים, בורא העולם, שהוא נצחי, והוא היה הווה ויהיה, והוא עילת כל העילות וסיבת כל הסיבות. אך היכן מחפש פרעה את האלוקים? - בין אלילי נכר, אשר עיניים להם ולא יראו, אוזניים להם ולא ישמעו, ואין בהם שום כוח וממשות כלל. וכיון שכך, האין זה פלא שפרעה הרשע "אינו יודע" את ה' ואינו מכירו!?

וַיֹּאמֶר פְּרַעֲה מִי ה' אֲשֶׁר אֲשַׁמֵּעַ בְּקֻלּוֹ לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַעְתִּי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח (שמות ה, ב).

מדוע "לא ידע" פרעה את ה'?

נכנס פרעה לבית גנזיו, הוציא את ספריו, והתחיל לקרוא את שמות האלילים המופיעים בו. הוא מצא אלוהי אדום ואלוהי מואב וצידון, אך - להבדיל אלף אלפי הבדלות - "אלוקי העברים", הוא לא מצא, יען כי אלוקי ישראל לא משלם לו מסים, וממילא אינו מופיע בספריו.

על כן התריס פרעה: "לא ידעתי את ה' וגם את ישראל לא אשלח".

אמר לו משה לפרעה: "לא ידעת את ה', אה? בסדר גמור, עוד מעט תדע אותו היטב, והוא גם ישלם לך הרבה מסים, כמו דם וצפרדע, כנים וערוב וכו'".

רבנו בחיי מביא על פי המדרש: "משל למה הדבר דומה, לכהן שהיה לו עבד

ואני קירבת אלוקים לי טוב

לגנבים, לשודדים... לפיכך לא כדאי להשבית את העם ממלאכתו! אדרבה! בכך שאני נותן לכם עבודה, הריני גומל עמכם טובה.

ב'בית מדרשו' של פרעה דגלו בשיטה, שאדם בלי עבודת הריהו - "עֵינֵי פָּרָא אָדָם וְיִלְדוּ" (איוב יא, יב). רק העבודת היא זו שיכולה לרסן אותו. אם ישחררו אותו, ולו במקצת ממלאכה, הוא מסוגל לעשות את כל התועבות שבעולם. תן לו דמוקרטיה - והוא יעשה איתה ככל העולה על רוחו.

מספרים שבפולניה החליטו להנהיג משטר דמוקרטי. סוחר יהודי, שלא ידע מה טיבו של משטר זה, ביקש מאחד התושבים שיסביר לו, והלה הסביר לו בקצרה: "אתה יכול לעשות כל מה שאתה רוצה. 'אין מי יאמר לך מה תעשה, ואין מי יאמר לך מה תפעל'".

שמח הסוחר היהודי, ומיד הוציא החוצה ופרש לראווה את כל הסחורה שהעלים עד כה משלטונות המס,

וַיֹּאמֶר פְּרַעֲהוּ הֵן רַבִּים עִתָּה עִם הָאָרֶץ וְהַשְּׂבֵתֶם אֹתָם מִסְבָּלְתָם (שמות ה, ה).

יש להבין מה תשובה היא זו, שמשיב פרעה לדבריהם של משה ואהרן שאמרו לו (פסוק ג): "אֲלֹקֵי הָעֶבְרִים נִקְרָא עֲלֵינוּ נִלְכָּה נָא דְרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבָּר וְנִנְבָּחָה לָהּ 'אֲלֹקֵינוּ', והוא משיב (פסוק ה): "הֵן רַבִּים עִתָּה עִם הָאָרֶץ וְהַשְּׂבֵתֶם אֹתָם מִסְבָּלְתָם?"

מבאר ראש ישיבת פורת יוסף, הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל: בין משה לפרעה התפתח ויכוח גדול. משה טען "שִׁלַּח אֶת עַמִּי וַיַּעֲבְדֵנִי" (שמות ט, א) - תפקידו וייעודו של עם ישראל הוא לעבוד את ה'. עבודה זו היא עבודה רוחנית, ואינה עבודה גשמית.

פרעה התחכם וטען: "הֵן רַבִּים עִתָּה עִם הָאָרֶץ" - לא יתכן, שעם רב ועצום שכזה יוכל לעסוק כולו בעבודה רוחנית. אם כל כך הרבה יהודים לא יעבדו בעבודה גשמית, והמוח שלהם לא יהיה תפוס בעבודת כפים, הם עלולים להידרדר ולהפוך לעבריינים,

את ה' - אין חשש שהם ידרדרו ויהפכו לגנבים!

אדרבה! קילקול והידרדרות נגרמים כאשר קיים חסרון בעבודת ה'! וכבר אמרו על הכתוב (שמות ו, ט): "וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מְקַצֵּר רוּחַ" - הסיבה שלא שמעו בקולו של משה היא משום קוצר הרוחניות.

לא כן אם אדם עסוק בעבודה רוחנית. בהיותו עסוק יומם ולילה בלימוד תורה, בתפילות, ובקיום מצוות, הריהו רק מתעלה מיום ליום. התורה מעדנת אותו, מרוממת אותו, משפרת את מידותיו והופכת אותו לאדם בעל אישיות נעלה ומוסרית.

וזהו שהדגיש משה בבקשתו לפרעה (פסוק א): "שִׁלַח אֶת עַמִּי וַיְחַגְּוּ לִי בְּמִדְבָּר", ושוב (פסוק ג): "וַיַּנְבִּיחָהּ לְה' אֱלֹהֵינוּ", כלומר: מטרת היציאה ממצרים היא לעבוד את ה', לקבל תורה, ללמוד ולקיים מצוות. ממילא אין כל מקום לחשוש שמביע פרעה: "הֲנִי רַבִּים עִתָּה עִם הָאָרֶץ וְהַשְּׂבֵתָם אֶתְם מִסְבִּלְתָּם", וביטולם מהמלאכה

ומכר אותה רק בחדרי חדרים.

מששמעו על כך השלטונות, הגיע שוטר המכס והחרים את כל סחורתו, ואף ציוה עליו לעלות לניידת ולעמוד לפני השופט שיחרוץ את דינו. כל נסיונותיו לדבר על "דמוקרטיה" נפלו על אוזניים אטומות.

משעמד לפני השופט ניסה היהודי התמים להצטדק ולטעון שהסבירו לו, כי במשטר דמוקרטי יכול כל אדם לעשות כרצונו.

ענה לו השופט: "אכן כן הוא, במשטר דמוקרטי יכול כל אדם לעשות כרצונו. אתה עשית כרצונך, והוצאת החוצה את הסחורה, השוטר עשה כרצונו והחרים אותה, ואני, השופט, אגזור את דינך כרצוני".

משה רבנו השיב לפרעה: אכן יש מעלה גדולה למלאכה כאשר היא באה במקום בטלה, אך הבקשה שלי להוציא את בני ישראל ממצרים, היא כדי לעבוד את ה', כדי לקבל את התורה!

אם בני ישראל לומדים תורה ועובדים

הוא חש: "וַאֲנִי קָרַבְתָּ אֵלַיִם לִי טוֹב" (תהלים עג, כח), הרגשה זו מונעת ממנו כל שאיפה וכמיהה לדבר אחר, זולת להוסיף עוד ועוד קירבה זו אל ה'.

לא יגרום להם להידרדרות.

כאשר אדם לומד תורה ומקיים מצוות הוא מתמלא סיפוק עצום ומרגיש כי לא חסר לו דבר מכל הבלי העולם הזה.

הפטנט החדש של יצר הרע

כראוי וכנכון לקראת העולם הבא, עולם הנצח.

מכל מקום, "וּלְבָנִים אֲמָרִים לָנוּ עֲשׂוּ": אל תקרי "לְבָנִים" אלא "לְבָנִים" - השערות הלבנות, שצומחות לנו באופן אוטומטי, בראש ובזקן, מזכירות לנו ואומרות לנו: "עֲשׂוּ"! הכינו את עצמכם לקראת העולם הבא!

תָּבוּן אֵין נָתַן לְעַבְדֶּיךָ וּלְבָנִים אֲמָרִים לָנוּ עֲשׂוּ (שמות ה, טז).

בעל ה"ישמח משה" מבאר פסוק זה באופן נפלא:

"תבן" הוא מלשון תבונה.

אומרים בני ישראל לקב"ה: ריבונו של עולם, תבונה - לא נתת לנו! אין בנו תבונה מספקת להכיר ולדעת את חובתנו בעולמנו, ולהכין את עצמנו

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
 זיווג הגון, רפואה שלימה
 או להבדיל, לעילוי נשמה
 לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

כאילו יש להם עוד הרבה זמן לחיות וכאילו עוד לא הגיע הזמן לחזור בתשובה.

אם בעבר השערות הלבנות גרמו לאדם לתפוס את עצמו, וגם אם בצעירותו הוא היה אדם פעיל ותוסס, שלא הרבה לפקוד את בית הכנסת בתפילות, וגם לא הרבה להשתתף בשיעורי תורה, לכל הפחות לעת זקנה השתדל להכין לעצמו "צידה לדרך". אלא שדבר זה היה לצנינים בעיני היצר והוא מצא לכך "פתרון": צביעת השערות הלבנות בצבע שחור.

עלינו להיזהר מן ה'צבועים'! להישמר מהפטנט החדש מבית היוצר של יצר הרע, שנועד "להרדים" את האדם ולא לתת לו לשוב אל בוראו גם בימי זקנותו.

אדם מגיע לגיל שישים - שבעים, השערות הלבנות מתחילות לאותת לו: "שים לב! לא נשאר לך עוד הרבה זמן... אתה לא נשאר כאן לנצח... עליך להשתדל ולהוסיף תורה, מצוות ומעשים טובים..."

השערות הלבנות צומחות מאליהן. גם בהעדר תבונה מספקת הן מזכירות לאדם: "וְהַנְּשִׂיִם אָצִים לְאִמֹר פְּלוּ מֵעֲשִׂיכֶם דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ" (שמות ה, יג).

אולם, בתקופה האחרונה היצר הרע דאג לטשטש את התזכורת הזאת... הוא המציא פטנט: אפשר לצבוע את השערות [דבר האסור על פי ההלכה, משום "לא ילבש"], וכך מסתובבים להם אנשים בני שישים ושבעים עם שערות שחורות, בלי שיערה לבנה אחת, וחושבים את עצמם לצעירים,

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 02 - 5000455 פקס: 02 - 5000502 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חנה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ויקאם הי"ו,

ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,

אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,

התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איה ז"ל, מרים בת זררה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה